

Prof. Leszek Pączek
Kierownik Kliniki

Klinika Immunologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych

nazwa w 2007 r.
pierwsza nazwa – Klinika Immunoterapii

Klinika Immunologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych Instytutu Transplantologii AM w Warszawie jest w prostej linii spadkobierczynią I Kliniki Chorób Wewnętrznych AM w Warszawie (ryc. 1) i jej Kierownika **prof. dr. hab. n. med. Tadeusza Orłowskiego**. Kolejni Kierownicy Kliniki mogą się szczycić mianem jego uczniów.

Poza codzienną pracą z chorymi i dydaktyką, którą zajmowali się wszyscy asystenci I Kliniki Chorób Wewnętrznych, byli oni – w zależności od swoich medycznych i naukowych zainteresowań – podzieleni na zespoły: nefrologiczny, pulmonologiczny, kardiologiczny i hematologiczny.

Zespół nefrologiczny rozpoczął pionierskie wówczas leczenie nerkozastępcze za pomocą hemodializ i dializ otrzewnowych, wykonywał pierwsze biopsje nerki, a także wprowadził kontynuowane do dzisiaj leczenie immunosupresyjne przewlekłych glomerulopatii. Kilkoro chorych leczonych w ten sposób pozostaje pod opieką poradni klinicznej do chwili obecnej, mimo upływu prawie 40 lat.

Po długim okresie szkolenia w Polsce i za granicą, okresie zdobywania niezbędного doświadczenia i doskonalenia umiejętności zawodowych zespół nefrologiczny z I Kliniki Chorób Wewnętrznych przygotował chorą do pierwszego w Polsce udanego przeszczepienia nerki pobranej od zmarłego. Wykonali je chirurdzy z I Kliniki Chirurgii AM w Warszawie pod kierunkiem prof. Jana Nielubowicza 26 stycznia 1966 r.

Ryc. 1. Zespół I Kliniki Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej w Warszawie – 1970 r.

Ten sam zespół chirurgów przy ścisłej współpracy z internistami-nefrologami i immunologami, początkowo pod kierunkiem prof. Ewy Skopińskiej-Różewskiej, a później prof. Andrzeja Górskiego, wykonywał z powodzeniem kolejne przeszczepienia. Jednak pozostawieni sami sobie, najbardziej nawet zaangażowani i wyszkoleni lekarze, nie mogliby stawić czoła nowym wyzwaniom. Dalszy rozwój zarówno nefrologii i transplantologii, jak też leczenia nerkozastępczego sphyłkowej niewydolności nerek wymagał wprowadzenia nowych regulacji prawnych, funduszy i odpowiednich warunków lokalowych. W tym celu, głównie dzięki uporowi i wysiłkom prof. T. Orłowskiego i Władz Uczelni, zarządzeniem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 1 listopada 1975 r. utworzono w I Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie Instytut Transplantologii. Podstawowym zadaniem Instytutu było i jest prowadzenie działalności naukowo-dydaktycznej, leczniczej, metodycznej i organizacyjnej w zakresie transplantologii klinicznej, immunoterapii i dializoterapii.

Na czele Instytutu stanął Dyrektor, a organem doradczym i opiniodawczym ustanowiono, powołaną przez Rektora Akademii Medycznej, Radę Instytutu. W skład Instytutu Transplantologii weszły następujące jednostki organizacyjne:

- Klinika Immunoterapii składająca się z Oddziału Klinicznego i Polikliniki,
- Klinika Transplantologii z Oddziałem Transplantacyjnym, Stacją Sztucznej Nerki, Pracownią Konserwacji Nerek oraz Samodzielną Pracownią Immunologiczną,
- Zakład Transplantologii Doświadczalnej i Zwierzętarń.

Ryc. 2.

Prof. Joanna Juskowa
Kierownik Kliniki
w latach 1983-1992

Do pracy w Instytucie, oprócz Dyrektora, Rektor powołał także część zespołu lekarzy, pielęgniarek, techników i salowych pracujących dotychczas w I Klinice Chorób Wewnętrznych. Na siedzibę Instytutu przeznaczono dwa pawilony na terenie Państwowego Szpitala Klinicznego nr 1 przy ul. Nowogrodzkiej 59, pozostałe po przeniesionych do nowo wybudowanego Centralnego Szpitala Klinicznego przy ul. Banacha Klinikach Laryngologii i Neurochirurgii.

Ze względu na konieczność przeprowadzenia generalnego remontu i adaptacji pozyskanych budynków, co przy chronicznym braku funduszy u schyłku lat 70. XX w. było ogromnie trudne, pierwsza rozpoczęła pracę Klinika Transplantologii. Zabiegi chirurgiczne przeszczepiania nerek, a także nerki i trzustki, wykonywano

w I Klinice Chirurgii AM w Warszawie przy ul. Banacha, kierowanej kolejno przez prof. Jana Nielubowicza, prof. Tadeusza Tołłoczkę i prof. Jacka Szmida.

W roku 1983, po wyremontowaniu drugiego pawilonu w PSK nr 1, rozpoczęła pracę Klinika Immunoterapii. Pierwszym jej p.o. Kierownikiem, a następnie Kierownikiem była **prof. nadzw. dr hab. n. med. Joanna Juskowa** (ryc. 2).

***Profesor Joanna T. Juskowa** ukończyła w 1958 r. Wydział Lekarski Akademii Medycznej w Warszawie. W latach 1958-1960 pracowała jako wolontariusz w I Klinice Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej w Warszawie (Kierownik: prof. A. Biernacki), a w latach 1960-1975 jako asystent. W 1963 r. uzyskała I stopień, a w 1965 r. II stopień specjalizacji z chorób wewnętrznych. W 1971 r. otrzymała specjalizację II stopnia z kardiologii, w roku 1986 specjalizację II stopnia z nefrologii.

W 1969 r. obroniła pracę doktorską pt. *Zmiany elektrokardiograficzne w zatruciu oksycjankiem rtęci (część kliniczna i doświadczalna)*. W latach 1976-2002 była zatrudniona na etacie adiunkta w Instytucie Transplantologii AM (Dyrektor: prof. T. Orłowski). W latach 1979-1980 odbyła ośmiomiesięczny staż w Klinice Nefrologii w Niemczech (Kierownik – prof. A. Heidland, Uniwersytet w Würzburgu). Tytuł doktora habilitowanego nauk medycznych uzyskała w 1981 r. na podstawie pracy pt.: *Ocena wydolności lewej komory serca w przewlekłej mocznicy leczonej powtarzanymi dializami i przeszczepieniem nerki na podstawie polikardiografii*.

W latach 1984-1987 była zastępcą Dyrektora Instytutu Transplantologii Akademii Medycznej w Warszawie. Od roku 1983 objęła stanowisko p.o. Kierownika, a następnie w latach 1986-1991 Kierownika Kliniki Immunoterapii Instytutu Transplantologii Akademii Medycznej w Warszawie. W 1998 r. uzyskała stanowisko profesora nadzwyczajnego.

W ramach pracy naukowej prof. Joanna Juskowa współpracowała z jednostkami Oddziału Stomatologii Instytutu Stomatologii Akademii Medycznej w Warszawie, z Instytutem Biocybernetyki PAN: Pracownią Biopomiarów (Kierownik: prof. dr hab. inż. R. Maniewski), z Zakładem Biochemii Instytutu Matki i Dziecka (Kierownik: prof. dr hab. T. Laskowska-Klita). W latach 1999-2001 była współorganizato-

* Oprac. zespół redakcyjny.

rem tzw. Wspólnego Wydziału Rehabilitacji (AM-AWF) (organizacja I roku studiów, program „Przewodnik dla studentów I roku – rok akademicki 2000/2001”). W latach 2002-2005 organizowała Oddział Fizjoterapii II Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie. W tym okresie pełniła funkcję Prodziekana ds. Fizjoterapii II Wydziału Lekarskiego i Kierownika Zakładu Rehabilitacji Oddziału Fizjoterapii II Wydziału Lekarskiego AM.

Profesor J. Juskowa jest autorem lub współautorem 82 prac i dwóch rozdziałów w książkach: *Narząd krążenia a niewydolność nerek, Przeszczepianie nerek* (red. prof. T. Orłowski, PZWL, Warszawa 1995) i *Gorączka u chorych po przeszczepieniu narządów unaczynionych w: Transplantologia kliniczna* (red. prof. W. Rowiński, PZWL, Warszawa 2004). Była także autorem bądź współautorem 76 doniesień na zjazdach i kongresach. Pod jej redakcją ukazały się następujące *Przewodniki studenckie*: dla studentów IV Kursu I Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej, dla studentów IV Kursu Stomatologii I Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej, dla studentów I, II, III kursu Fizjoterapii II Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej.

W latach 1999-2005 była promotorem czterech prac doktorskich: dr n. med. Bożeny Czarkowskiej-Pączek (2002 r.), dr n. med. Piotra J. Słomińskiego (2004 r.), dr n. med. Moniki Lewandowskiej (2006 r.) i dr n. med. Izabeli Korabiewskiej (2007 r.). Otrzymała trzy nagrody Rektora Akademii Medycznej w Warszawie, nagrodę zespołową Sekretarza Naukowego PAN, nagrodę Zespołową Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki i nagrodę Zespołową Ministra Zdrowia.

Profesor Joanna T. Juskowa została odznaczona: Złotym Krzyżem Zasługi (1984 r.), za wzorową Pracę w Służbie Zdrowia (1988 r.), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2001 r.), Medalem za Zasługi dla Akademii Medycznej w Warszawie (2003 r.).

W 1992 roku, po wygraniu konkursie na to stanowisko, Kierownikiem Kliniki została **prof. nadzw. dr hab. n. med. Liliana Gradowska** (ryc. 3), która w latach 1989-1996 pełniła również funkcję zastępcy Dyrektora i p.o. Dyrektora Instytutu Transplantologii.

Ryc. 3.

Prof. Liliana Gradowska
Kierownik Kliniki
w latach 1992-1999

■ **Profesor Liliana Gradowska**

■ **Wykształcenie i doskonalenie zawodowe**

- 1951-1957 – Wydział Lekarski Akademii Medycznej w Warszawie.
- 1962 r. – I stopień specjalizacji w dziedzinie chorób wewnętrznych.
- 1970 r.– II stopień specjalizacji w dziedzinie chorób wewnętrznych.
- 1975 r. – podspecjalizacja w zakresie nefrologii z tytułem: specjalista chorób wewnętrznych – nefrolog.
- 1977 r. – tytuł doktora nauk medycznych.
- 1980 r. – tytuł doktora habilitowanego nauk medycznych.
- 1989 r. – stanowisko profesora nadzwyczajnego.

■ Szkolenia

- 1963-1965 – Research Fellow National Kidney Foundation w Renal Division, Washington University School of Medicine, USA.
- 1972-1973 – Research Fellow w Renal Division, Washington University School of Medicine, USA.
- 1978 r. – visiting professor w Charitè Hospital, Klinika Nefrologii i Transplantologii, Berlin, Niemcy.

■ Zatrudnienie

- 1960 r. – Akademia Medyczna w Warszawie.
- 1960-1975 – I Klinika Chorób Wewnętrznych AM.
- 1975 r. – Instytut Transplantologii AM w Warszawie.
- 1989-1995 – Zastępca Dyrektora Instytutu Transplantologii.
- 1992-1999 – Kierownik Kliniki Immunoterapii i Chorób Wewnętrznych.
- 1999 r. – Kierownik Międzyklinicznej Przychodni Transplantacyjno-Nefrologicznej.
- Kolejne stanowiska: młodszy asystent, starszy asystent, adiunkt, docent etatowy, od 1989 r. profesor nadzwyczajny.

■ Praca za granicą

- 1994 r. – visiting professor, Klinika Nefrologii i Transplantologii, Zahra, Libia.
- 1982-1989 – współpracownik Zespołu Transplantacyjnego I Kliniki Chirurgii, Uniwersytet Semmelweisa, Budapeszt, Węgry.

■ Doświadczenie i osiągnięcia zawodowe

1. Opublikowane 104 prace doświadczalne – głównie w pismach anglojęzycznych, takich jak: *Journal of Clinical Investigation*, *Kidney International*, *Transplantation* i *Transplantation Proceedings*.
2. Opublikowanie 14 rozdziałów w podręcznikach medycznych, w tym jeden anglojęzyczny, opublikowany w USA (*Renal and Related Disorders*, wyd. Kluwert).
3. Udział w około 50 konferencjach i zjazdach lekarskich towarzystw naukowych. Wiele doniesień zjazdowych w kraju i za granicą. Wygłoszenie szeregu referatów poglądowych na ogólnopolskich i regionalnych zjazdach lekarskich, jak również wielokrotne prowadzenie sesji na tychże zjazdach.
4. Promotor dwóch przewodów doktorskich (1998 r. i 2002 r.) i 31 prac licencjackich.
5. Recenzent dziewięciu prac doktorskich, jednej habilitacyjnej, jednej profesora zwyczajnego.
6. Wielokrotny egzaminator przyszłych doktorantów.
7. Członek komisji egzaminacyjnej na I i II stopnia specjalizacji z chorób wewnętrznych oraz podspecjalizacji z nefrologii.
8. Recenzent prac publikowanych w pismach naukowych.

■ Zajęcia ze studentami

- Od 1957 r. – prowadzenie ćwiczeń i wykładów dla studentów Wydziałów: Lekarskiego, Stomatologii, Nauki o Zdrowiu.
- Od 1970 r. – prowadzenie kursów w CMKP.
- Od 2000 r. – opracowanie programu zajęć i egzaminu z zakresu chorób wewnętrznych dla Wydziału Nauki o Zdrowiu, Kierownik Zespołu.

■ Nagrody, wyróżnienia i medale

- 11 nagród Rektora AM w Warszawie.
- Nagroda Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej.
- Nagroda Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.
- Nagroda Polskiego Przeglądu Chirurgicznego.
- Medal Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego za osiągnięcia w dziedzinie transplantologii.
- Medal jubileuszowy z okazji 100-lecia Szpitala Klinicznego im. Dzieciątka Jezus w Warszawie.
- Dyplom Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy za wybitny wkład w rozwój służby zdrowia.
- Złoty Krzyż Zasługi.
- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.
- Brązowa Odznaka PCK.

■ Członkostwo w towarzystwach naukowych

- Towarzystwo Internistów Polskich.
- Polskie Towarzystwo Nefrologiczne.
- Polskie Towarzystwo Transplantacyjne.
- Europejskie Towarzystwo Dializoterapii i Transplantacji.
- Amerykańskie Towarzystwo Nefrologiczne.
- Międzynarodowe Towarzystwo Transplantacyjne.

Po rezygnacji ze względów zdrowotnych z funkcji Kierownika Kliniki prof. Gradowska pozostała jej pracownikiem, prowadząc także nauczanie chorób wewnętrznych na dziennych i zaocznych studiach licencjackich dla pielęgniarek i położnych Wydziału Nauki o Zdrowiu AM w Warszawie. W ramach tych prac prof. Liliana Gradowska wraz z adiunktem Kliniki dr. n. med. Krzysztofem Muchą opracowała program nauczania i egzaminów z chorób wewnętrznych dla studentów dziennych, zaocznych i pomostowych studiów licencjackich w zakresie pielęgniarstwa ogólnego i położnictwa.

Od 1999 r. Kierownikiem Kliniki jest **prof. dr hab. n. med. Leszek Pączek** (ryc. 4), w latach 1999-2002 i 2002-2005 Prorektor ds. Dydaktyki i Wychowania AM

Ryc. 4.
Prof. Leszek Pączek
Kierownik Kliniki
od 1999 r. – nadal

w Warszawie, od 2005 r. Rektor Uczelni oraz Prezes Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego w latach 2003-2005.

■ **Profesor Leszek Pączek**

■ **Wykształcenie i doskonalenie zawodowe**

W latach 1974-1980 ukończył z wyróżnieniem Wydział Lekarski Akademii Medycznej w Warszawie, w 1978 r. otrzymał Dyplom Srebrnego Eskulapa (*Primi Inter Pares* 78).

■ **Specjalizacje**

- Specjalizacja z chorób wewnętrznych – 1987 r.
- Specjalizacja z nefrologii – 1993 r.
- Specjalizacja z diabetologii – 2000 r.
- Specjalizacja z transplantologii klinicznej – 2003 r.
- Specjalizacja ze zdrowia publicznego – 2004 r.
- Specjalizacja z geriatry – 2005 r.
- Doktorat – 1984 r.
- Habilitacja – 1992 r.
- Profesor medycyny – tytuł nadany przez Prezydenta RP 13.05.1997 r.
- Profesor zwyczajny od 16.06.2000 r.

■ **Przebieg pracy zawodowej**

- 1980-2000 – staż podyplomowy, asystent, adiunkt, profesor nadzwyczajny, profesor zwyczajny.
- 1999 r. – Kierownik Kliniki Immunologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych.
- 1988-1991 – staż naukowy w Klinice Nefrologii Uniwersytetu w Würzburgu, Niemcy.

■ **Członkostwo w towarzystwach naukowych**

- Towarzystwo Internistów Polskich.
- Towarzystwo Immunologów Polskich.
- Polskie Towarzystwo Transplantacyjne – Prezes Elekt (Prezes w latach 2003-2005).
- Polskie Towarzystwo Nefrologiczne.
- Niemieckie Towarzystwo Nefrologiczne – członek zagraniczny.
- Członek Komisji Nefrologicznej Komitetu Patofizjologii PAN (w kadencji 1993-1995, 1996-1999, 1999-2002).
- Europejskie Towarzystwo Transplantacji Narządów.

■ **Nagrody**

- PAN – zespołowa (1997 r.).
- MZiOS – I stopnia/indywidualna (1997 r.).
- MZiOS – zespołowa (1984 r., 1997 r.).
- MZiOS – specjalna (1987 r.).

- Nagroda Nils-Alwala Niemieckiego Towarzystwa Nefrologicznego (1992 r.).
- Nagroda JM Rektora I stopnia zbiorowa (1998 r.).
- Nagroda JM Rektora I stopnia indywidualna (2000 r., 2002 r.).
- Nagroda JM Rektora II stopnia (1984 r., 1986 r., 1992 r., 1996 r.).
- Nagroda Zespołowa Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego (2003 r.).

■ **Osiągnięcia naukowe**

1. Publikacje wg PubMed – 110, w tym w 28 jako pierwszy autor (w załączeniu). Sumaryczny *Impact Factor* 150 pkt, wg tzw. Listy Filadelfijskiej (*Journal Citation Reports Science Edition*).
2. Rozdziały w podręcznikach zagranicznych – 3.
3. Rozdziały w podręcznikach polskich – 21.
4. Artykuły w pismach nieumieszczonych na Liście Filadelfijskiej – 59.
5. Rozdziały w skryptach – 2.
6. Komunikaty zjazdowe – 140.
7. Kierownik dwóch i Główny Wykonawca pięciu grantów KBN.
8. Kierownik (jeden z dwóch) grantu Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie (w latach 2000-2002); przyznana kwota – 726 000 PLN.

■ **Działalność dydaktyczna**

1. Szkolenie studentów Wydziału Lekarskiego i Oddziału Stomatologii AM oraz Wydziału Nauki o Zdrowiu AM.
2. Promotor 15 ukończonych przewodów doktorskich, sześciu w toku, dwóch habilitacji.

■ **Działalność organizacyjna**

- Prorektor ds. Dydaktycznych i Wychowawczych AM w Warszawie w kadencji 1999- 2002 oraz w kadencji 2002-2005.
- Rektor Akademii Medycznej w Warszawie w kadencji 2005-2008.
- Zastępca Redaktora Naczelnego „Polskiego Archiwum Medycyny Wewnętrznej” od 1997 r.
- Guest Editors: *Transplantation Proceedings*, 1997 r., 1999 r., 2000 r. i 2002 r.

■ **Współpraca zagraniczna**

- Prof. dr hab. n. med. dr hc. August Heidland, członek zagraniczny PAN, Uniwersytet w Würzburgu, Niemcy, od 1989 r. (wspólnie opublikowano 20 prac).
- Prof. dr hab. Gerd Birkenmeier, Instytut Biochemii, Uniwersytetu w Lipsku, Niemcy, od 1999 r. (wspólnie opublikowano jedną pracę).
- Prof. dr med. Uwe Heemann, Leiter der Abteilung für Nephrologie der Technischen Universität München.

Dzięki wielkiemu zaangażowaniu i uporowi prof. Pączka oraz jego wizji rozwoju sposobu nauczania medycyny powstał wspomniany już Oddział Fizjoterapii i Wydział Nauki o Zdrowiu. Zasluga profesora jest również znaczne rozszerzenie zakre-

su pracy Kliniki – m.in. zwiększenie udziału internistów w leczeniu niewydolności wątroby i jej przeszczepianiu oraz nawiązanie ścisłej współpracy z Kliniką Chirurgii Ogólnej i Chorób Wątroby kierowaną przez prof. Marka Krawczyka i Kliniką Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej kierowaną przez prof. Wojciecha Rowińskiego.

Profesor Leszek Pączek rozbudował działalność naukową Instytutu, czego wynikiem są liczne doktoraty pracowników Kliniki i aktualnie tam pracujących siedmiu stypendystów Studium Doktoranckiego. Efektem działalności naukowej Kliniki jest utrzymanie tzw. kategorii A (w punktacji wprowadzonej przez Komitet Badań Naukowych) i 17 zrealizowanych w Klinice grantów KBN, w tym grantu Fundacji Polsko-Niemieckiej.

Rozszerzająca się działalność naukowa i leczniczo-usługowa spowodowała, że zarządzeniem Rektora AM w Warszawie z dnia 30 stycznia 1997 r. zmieniono nazwę Kliniki Immunoterapii na Klinikę Immunoterapii i Chorób Wewnętrznych. Z tego samego powodu, w miarę rozszerzania zadań pełnionych przez Klinikę, Rektor AM 1 grudnia 2000 r. dokonał ponownej zmiany nazwy Kliniki, tym razem na Klinikę Immunologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych AM w Warszawie.

Od chwili powstania Kliniki przez cały czas ściśle współpracuje z Kliniką Medycyny Transplantacyjnej i Nefrologii, Kliniką Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej oraz Zakładem Immunologii Klinicznej Instytutu Transplantologii, a także Kliniką Chirurgii Naczyniowej i Transplantologii oraz Kliniką Chirurgii Ogólnej i Chorób Wątroby w Centralnym Szpitalu Klinicznym przy ul. Banacha.

Wszystkie wymienione jednostki wraz z Przychodnią Nefrologiczno-Transplantacyjną mają pod stałą opieką 2114 chorych po przeszczepieniu narządów. Ponadto wspólnie z Kliniką Medycyny Transplantacyjnej i Nefrologii Klinika Immunologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych sprawuje opiekę nad 1929 pacjentami nefrologicznymi, z których większość jest od wielu lat leczona immunosupresyjnie.

Klinika od początku prowadziła zajęcia dydaktyczne ze studentami. Mimo że immunoterapia, transplantologia kliniczna i nefrologia leżały zawsze u podstaw zainteresowań i badań naukowych pracowników Kliniki, to zgodnie ze sformułowaniem prof. Franciszka Kokota: „nefrologia jest kołem zamachowym współczesnej medycyny”, od początku jej istnienia pracownicy Kliniki uczyli studentów Akademii Medycznej chorób wewnętrznych, nie zawężając tego pojęcia do tzw. podspecjalności. W tym pierwszym okresie wykłady i ćwiczenia z zakresu chorób wewnętrznych prowadzono dla studentów stomatologii (do chwili obecnej), następnie dydaktykę rozszerzono o transplantologię kliniczną i immunologię kliniczną dla studentów I i II Wydziału Lekarskiego, Farmacji, a także dla studentów anglojęzycznych. Od chwili powołania do życia Wydziału Nauki o Zdrowiu Klinika prowadzi również wykłady, seminaria i ćwiczenia z chorób wewnętrznych według programu autorskiego. Pracownicy Kliniki prowadzą seminaria i ćwiczenia dla Oddziału Fizjoterapii II Wydziału Lekarskiego.

Od 2004 r. w Klinice prowadzone są też wykłady, seminaria i ćwiczenia z zakresu pededutyki zdrowia i choroby na uzupełniających studiach magisterskich na kierunku Zdrowie Publiczne Wydziału Nauki o Zdrowiu według programu opracowanego przez dr. Grzegorza Senatorskiego i dr. Michała Ciszka. Pracownicy Kliniki prowadzą także wykłady na nefrologicznych i transplantacyjnych kursach pody-

plomowych i atestacyjnych CMKP, a w czasie codziennej pracy szkolą lekarzy z całej Polski.

Należy również wspomnieć, że wielu z obecnych i byłych pracowników Kliniki to autorzy rozdziałów lub redaktorzy naukowcy wszystkich podręczników nefrologii wydawanych w Polsce po 1976 r. W pierwszym polskim podręczniku transplantologii, który ukazał się w 1995 r. pod redakcją prof. Tadeusza Orłowskiego, autorami wielu rozdziałów są właśnie pracownicy Kliniki. Profesorowie Liliana Gradowska i Leszek Pączek są także jedynymi, jak dotąd, Polakami pracującymi w Polsce, którzy są autorami rozdziału w amerykańskim podręczniku nefrologii dla lekarzy. W roku 2004 pod redakcją prof. Pączka i wsp. PZWL wydał pierwszy nowoczesnie opracowany podręcznik *Chorób wewnętrznych*, przygotowany specjalnie dla potrzeb studentów pielęgniarstwa i położnictwa. W sumie pracownicy Kliniki napisali 86 rozdziałów w podręcznikach dla studentów nauk medycznych.

Obecnie Klinika dysponuje 30 łóżkami (w tym siedem to tzw. łóżka intensywnej opieki medycznej). Praca usługowa obejmuje kwalifikację chorych do przeszczepienia narządów oraz opiekę nad nimi we wczesnym i późnym okresie po transplantacyjnym, leczenie immunosupresyjne, obejmujące też chorych z pierwotnymi i wtórnymi glomerulopatiami i pacjentów z immunopatiami ogólnoustrojowymi z położeniem nacisku na opracowanie nowych protokołów immunosupresyjnych, leczenie powikłań zarówno przeszczepienia *per se*, jak i leczenia immunosupresyjnego, monitorowanie i leczenie nadciśnienia tętniczego, zaburzeń metabolicznych, głównie wywołanych przez cukrzycę. Ponadto Klinika prowadzi diagnostykę chorób nerek i wątroby oraz zaleźnie od potrzeby macierzystego szpitala klinicznego – innych chorych internistycznych.

W czasie istnienia Kliniki 15 osób uzyskało stopień doktora medycyny, w tym troje spoza Akademii Medycznej w Warszawie. W ramach tej współpracy powstała m.in. praca dr n. med. Urszuli Ołdakowskiej-Jedynak, wykonana i obroniona w Niemczech, a następnie nostryfikowana w Polsce.

Profil badań naukowych, prowadzonych aktualnie przez Klinikę, dotyczy przede wszystkim metabolizmu białek, z uwzględnieniem wpływu enzymów proteolitycznych i czynników wzrostowych w różnych jednostkach chorobowych. Bardziej szczegółowo badania wykonywane w ciągu ostatnich lat koncentrują się wokół wpływu niesteroidowych leków przeciwzapalnych (NLPZ) na macierz zewnątrzkomórkową kłębuszków nerkowych, wpływu inhibitorów układu RNA na nefropatię cukrzycową, oceny ekspresji genów dla cytokin i czynników wzrostu we fragmentach tętnic pacjentów po usunięciu przeszczepu nerkowego z powodu przewlekłego odrzucania, czy też oceny ekspresji genów dla wybranych czynników w patogenezie raka jasno-komórkowego nerki i oceny enzymów proteolitycznych w raku wątrobowokomórkowym.

Spośród prowadzonych prac klinicznych należy wymienić również badania dotyczące oceny wpływu konwersji leczenia z inhibitorów kalcineuryny na rapamycynę u chorych po przeszczepieniu nerki czy ocenę wpływu różnych schematów leczenia immunosupresyjnego na dobowy profil nadciśnienia tętniczego. Klinika dysponuje także techniką izolacji i hodowli hepatocytów.

Doktoraty i habilitacje przeprowadzone w Klinice

Promotor – prof. nadzw. dr hab. n. med. Joanna Juskowa

1. Dr n. med. Bożena Czarkowska – *Ocena czynników wzrostu w świeżym zawałe serca* – 2002 r.
2. Dr n. med. Piotr J. Słowiński – *Homocysteina u biorców allogenicznego przeszczepu nerki* – 2004 r.

Promotor – prof. nadzw. dr hab. n. med. Liliana Gradowska

1. Dr n. med. Beata Kamińska – *Rola interleukiny 6 w przewlekłym odrzucie allop przeszczepu nerki* – 1999 r.
2. Dr n. med. Janusz Piątkowski – *Nabyte torbiele nerkowe* – 2002 r.

Promotor – prof. zw. dr hab. n. med. Leszek Pączek

1. Dr n. med. Grzegorz Senatorski – *Udział enzymów proteolitycznych oraz białek mezangium w patogenezie błoniastego kłębuszkowego zapalenia nerek* (1996 r.).
2. Dr n. med. Marta Bill – *Wpływ leczenia hipolipemicznego na czynność nerki przeszczepionej ze zwłok* (1996 r.).
3. Dr n. med. Irena Bartłomiejczyk – *Degradacja białek macierzy zewnątrzkomórkowej kłębuszka nerkowego w cukrzycy* (1997 r.).
4. Dr n. med. Joanna Pazik – *Rola enzymów proteolitycznych oraz białek mezangium w patogenezie odrzucenia nerki przeszczepionej u ludzi* (1997 r.).
5. Dr n. med. Eugenia Kropiewnicka – *Wytwarzanie transformującego czynnika wzrostu-beta oraz interleukiny 6 H pacjentów z cukrzycą typu 2* (2001 r.).
6. Dr n. med. Małgorzata Gomółka – *Wpływ zabiegu hemodializy na uwalnianie cytokin* (2001 r.).
7. Dr n. med. Bartosz Foroniewicz – *Ocena wybranych składników macierzy zewnątrzkomórkowej kłębuszków nerkowych po zastosowaniu inhibitorów enzymu konwertującego* (2002 r.).
8. Dr n. med. Krzysztof Mucha – *Wpływ niesteroidowych leków przeciwzapalnych na składniki macierzy zewnątrzkomórkowej kłębuszków nerkowych* (2002 r.).
9. Dr n. med. Michał Cizek – *Zakażenia układu moczowego u pacjentów po przeszczepieniu nerek* (2003 r.).
10. Dr n. med. Rafał Ciecierski – *Ekspresja genów dla kolagenu typu III, fibronektyny, HGF, EGF i TGF-B1 w regenerującej wątrobie – wpływ leków immunosupresyjnych* (2003 r.).
11. Dr n. med. Jacek Ziółkowski – *Ocena skuteczności leczenia immunosupresyjnego u biorców allogennego orotopowego przeszczepu wątroby* (2004 r.).

12. Dr n. med. Monika Niewczas-Wyszyńska – *Aktywność enzymów proteolitycznych; katepsyny B, katepsyny B i L, pluzininy, kolagenazy i trypsyny w raku wątrobowokomórkowym* (2004 r.).
13. Dr n. med. Jolanta Żeglarska – *Ilościowa ocena ekspresji genów dla czynnika wzrostu i cytokin w ścianach tętnic nerkowych przeszczepów nerki w okresie przewlekłego odrzucenia u ludzi* (2004 r.).
14. Dr n. med. Monika Pawłowska – *Ocena ekspresji genów dla IL-6, MMP-2 i MMP-9 w raku jasnokomórkowym nerki u ludzi* (2005 r.).
15. Dr n. med. Tomasz Pilecki – *Nadciśnienie tętnicze u pacjentów po transplantacji nerki* (2005 r.).
16. Dr n. med. Wanda Michalska – *Wpływ procesu starzenia się na aktywność enzymów proteolitycznych w surowicy* (2007 r.).
17. Dr n. med. Dawid Porowski – *Udział wątroby w usuwaniu z krążenia wrotnego czynników wzrostu i cytokin pozapalnych* (2007 r.).

■ **Przewody doktorskie w toku (promotor – prof. L. Pączek)**

1. Lek. Marcin Niemczyk – *Wpływ leków immunosupresyjnych na ekspresję mRNA dla wybranych cytokin biorców narządów przeszczepionych.*
2. Lek. Marcin Nowak – *Ocena klirenin nerkowych wybranych cytokin zapalnych (IL-6, PDGF, TGFB).*
3. Mgr inż. Agnieszka Kamińska.
4. Mgr chemii Aleksandra Wyczałkowska.

■ **Rozprawy na stopień naukowy doktora habilitowanego (opiekun – prof. zw. L. Pączek)**

1. Dr hab. n. med. Janusz Wyzgał – *Cukrzyca po przeszczepieniu narządów unaczynionych* – 2004 r.
2. Dr hab. n. med. Urszula Ołdakowska-Jedynak – *Nawrót choroby podstawowej po transplantacji wątroby i jego wpływ na losy biorcy i alloprzeszczepów wątroby* – 2006 r.

Skład osobowy Kliniki

■ W Klinice pracuje obecnie dziewięciu lekarzy i dwóch biologów zatrudnionych w Akademii Medycznej

- Kierownik Kliniki – prof. dr hab. n. med. Leszek Pączek
- Prof. dr hab. n. med. Liliana Gradowska
- Dr hab. n. med. Urszula Ołdakowska-Jedynak
- Dr hab. n. med. Janusz Wyzgał
- Dr n. med. Irena Bartłomiejczyk
- Dr n. med. Michał Ciszek
- Dr n. med. Bartosz Foroniewicz
- Dr n. med. Krzysztof Mucha

Ryc. 5. Zespół Kliniki w 2004 r.

- Dr n. med. Marek Sabat
 - Dr n. med. Grzegorz Senatorski
 - Dr n. med. Jolanta Żegarska
- **Sześciu lekarzy i jeden mgr inż. zatrudnieni są w Szpitalu Klinicznym Dzieciątka Jezus**
- Dr n. med. Zofia Rancewicz
 - Dr n. med. Jacek Ziółkowski
 - Lek. Monika Krajewska
 - Lek. Tomasz Pilecki
 - Lek. Joanna Sańko-Resmer
 - Lek. Marek Tarnowski
 - Mgr inż. Dorota Żochowska
- **Siedmiu doktorantów**
- Lek. Wanda Michalska
 - Lek. Marcin Niemczyk
 - Lek. Marcin Nowak
 - Lek. Monika Pawłowska
 - Lek. Dawid Porowski
 - Mgr inż. Agnieszka Kamińska
 - Mgr chemii Aleksandra Wyczałkowska

Spośród wszystkich lekarzy pracujących w Klinice osiem osób posiada specjalizację II stopnia z zakresu chorób wewnętrznych, dziewięć ma podspecjalizację z transplantologii, pięć z nefrologii, jedna z diabetologii (ryc. 5).

Jak wynika z powyższego, uczniowie prof. Tadeusza Orłowskiego, kontynuatorzy jego naukowych idei i sposobu nauczania medycyny stworzyli szkołę medycyny, która dzięki swoim osiągnięciom, oryginalności i nowoczesności na trwałe wpisała się do historii nauk medycznych w Polsce.

Na rycinie 6 przedstawiono Zespół Kliniki w 2007 r.

Na następnej stronie. Ryc. 6. Zespół Kliniki Immunologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych. I rząd od lewej: Grzegorz Senatorski, Janusz Wyzgał, Leszek Pączek (Kierownik Kliniki), Urszula Ołdakowska-Jedynak, Michał Ciszek; II rząd od lewej: Marek Tarnowski, Bartosz Foroniewicz, Krzysztof Mucha, Dariusz Sołdacki, Jolanta Żegarska, Mariusz Niemczyk, Jacek Ziółkowski, Monika Krajewska, Tomasz Pilecki, Dawid Porowski.

